

FÒRUM VIVES

Obrint **marcs**
d'**intercanvi** i **reflexió**
des de la **universitat**

EL PAPER DE LA U.E. EN LA CONCEPTUALITZACIÓ DE L'APRENTATGE AL LLARG DE LA VIDA (ALV)

Salvador Cabedo Manuel

Director Honorífic de la Universitat per a Majors de la Universitat Jaume I
scabedo@uji.es

Xarxa Vives
d'universitats

xarxa@vives.org
www.vives.org

Universitat Abat Oliba CEU. Universitat d'Alacant. Universitat d'Andorra. Universitat Autònoma de Barcelona. Universitat de Barcelona. Universitat de Girona. Universitat de les Illes Balears. Universitat Internacional de Catalunya. Universitat Jaume I. Universitat de Lleida. Universitat Miguel Hernández d'Elx. Universitat Oberta de Catalunya. Universitat de Perpinyà Via Domitia. Universitat Politècnica de Catalunya. Universitat Politècnica de València. Universitat Pompeu Fabra. Universitat Ramon Llull. Universitat Rovira i Virgili. Universitat de Sàsser. Universitat de València. Universitat de Vic · Universitat Central de Catalunya.

FÒRUM VIVES

Obrint **marcs**
d'**intercanvi i reflexió**
des de la **universitat**

◆ UNIVERSITAT JAUME I

◆ Universitat per a Majors

◆ Castelló

SUMARI

- ◆ **La societat de l'aprenentatge:**
 - ◆ El repte de l'envelliment actiu i importància de l'aprenentatge
 - ◆ Concepte multidimensional de l'aprenentatge al llarg de la vida
 - ◆ L'aprenentatge al llarg de tota la vida com paradigma i referència de la política educativa a nivell mundial
- ◆ **La funció de l'aprenentatge segons les Institucions Internacionals:**
 - ◆ L'objectiu prioritari en l'àmbit internacional i nacional
 - ◆ Informe elaborat per la Comissió Internacional de l'Educació al Segle XXI, presidida per J. Delors, per encàrrec de la UNESCO.
- ◆ **La Comunitat Europea i l'aprenentatge:**
 - ◆ El Llibre Blanc sobre l'educació i formació (1995)
 - ◆ El Consell Europeu de Lisboa (2000)
 - ◆ Conclusions del Consell de la U.E. en 2009: "Marc estratègic per a la cooperació Europea en l'àmbit de l'educació i la formació"
 - ◆ Estratègia Europa 2020
- ◆ **Referències bibliogràfiques**
- ◆ **Projectes Europeus en el Programa Sénior de la de la Universitat Jaume I**

1. La societat de l'aprenentatge

◆ El repte de l'envelliment actiu i l'aprenentatge:

- ◆ És una realitat des del naixement fins la mort.
- ◆ No es redueix a la pura ensenyança, sinó incorpora la innovació.
- ◆ Ha de ser interactiu.

◆ La multidimensionalitat de l'aprenentatge: “formal, no formal i informal”:

- ◆ Diferents àmbits per a adquirir, completar i ampliar coneixements.
- ◆ La ciutadania activa, la inclusió social i l'ocupació.

◆ Necessitat de l'aprenentatge segons els Organismes Internacionals:

- ◆ OCDE, BANC MUNDIAL, UNESCO, U.E.
- ◆ L'educació constitueix la base del Capital humà, és l'actiu més important de les persones i dels països, asenta les bases per al desenvolupament social, econòmic i científic.

◆ L'aprenentatge al llarg i a l'ample de tota la vida ha de ser el paradigma i principi organitzador del sistema educatiu.

2. La funció de l'aprenentatge per al desenvolupament personal i social

- ◆ L'aprenentatge permanent:
 - ◆ requisit necessari per al creixement econòmic i la cohesió social
 - ◆ exigència per a l'empoderament de la persona.

◆ Concepte humanista de l'aprenentatge:

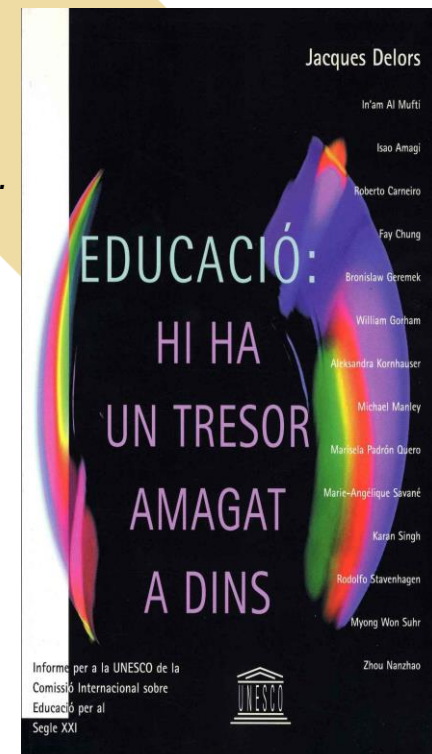
◆ **EDUCACIÓ: HI HA UN TRESOR AMAGAT A DINS** (1996).

- ◆ Informe elaborat per la Comissió Internacional sobre Educació al Segle XXI, presidida per J. Delors, per encàrrec de la UNESCO.
- ◆ *Aprendre a ser, aprendre a conèixer, aprendre a fer, aprendre a conviure.*

“Aprendre a viure; aprendre a aprendre, de forma que es pugi anar adquirint nous coneixements al llarg de tota una vida; aprendre a pensar de forma lliure i crítica; aprendre a estimar el món i a fer-lo més humà; aprendre a realitzar-se en i mitjançant el treball creador”
(UNESCO, 1972, p. 132)

- ◆ L'aprenentatge al llarg de la vida: imperatiu crític i democràtic.
- ◆ No es tracta simplement d'un deure , també és un dret.

www.vives.org

3. La U.E. i l'aprenentatge

- ◆ Llibre Blanc sobre l'educació i la formació: “Ensenyar i aprendre, cap a la societat cognitiva” (1995):
- ◆ Consciència de la responsabilitat política de la U.E.
- ◆ Es crea el programa “Sócrates” com a proposta de projectes educatius.
- ◆ Tres subprogrames: “Erasmus”, “Comenius” i “Accions transversals” (idiomes, comunicació...).
- ◆ L'Any Europeu de l'aprenentatge al llarg de la vida (1996).
- ◆ En 1998: programa Grundtvig (aprenentatge de persones adultes).
- ◆ El Consell Europeu de Lisboa (2000) i l'Aprenentatge Permanent.
- ◆ Incorporació a l'era digital: paper fonamental de les TICs en l'aprenentatge.
- ◆ Conclusions del Consell de la U.E. en 2009, document conjunt: “El Marc estratègic per a la cooperació europea en l'àmbit de l'educació i la formació”, que forma part de la Estratègia per l'educació.
- ◆ Cap a una Europa intel·ligent, sostenible i inclusiva.

3. La U.E. i l'aprenentatge

◆ L'Estrategia Europa 2020

◆ L'educació i la formació permanent són part essencial dels seus objectius.

- ◆ Aquesta estratègia pretén fer front a l'actual crisi econòmica i financera, buscant la transformació i el creixement del continent europeu.

◆ Objectius globals:

- ◆ Fer realitat l'aprenentatge permanent i la mobilitat (1), millorar la qualitat i l'eficàcia de l'educació i la formació (2), promoure l'equitat, la cohesió social i la ciutadania activa (3), i incrementar la creativitat i la innovació en tots els nivells de l'educació (4).
- ◆ Subprogrames: “Comenius” (ensenyament escolar), “Erasmus” (educació superior), “Leonardo da Vinci” (formació professional) i “Grundtvig” (educació d'adults). Tots ells dins del Programa d'Aprenentatge Permanent (Lifelong Learning Programme).
- ◆ El Programa Grundtvig té com meta millorar la qualitat de l'educació d'adults en un sentit ampli.
- ◆ “Any Europeu de l'Envel·liment Actiu i Solidaritat Intergeneracional” (Madrid, 2012)
- ◆ En 2014, “Erasmus+” integra tots els programes sectorials.
- ◆ **En 2015, Informe conjunt de ministres d'educació i la Comissió Europea per a 2016-2020.**
- ◆ **Avaluació intermitja, prioritats i objectius.**

4. REFERÈNCIES:

Comisión Europea (1995). *Teaching and learning towards the learning society. White Paper*. Bruselas:

Comisión de las Comunidades Europeas.

_____ (2000a). *A Memorandum on Lifelong Learning. Commission Staff Working Paper*.

Bruselas: Comisión de las Comunidades Europeas.

_____ (2000b). *Conclusiones de la Presidencia del Consejo de Europa de Lisboa*. Bruselas:

Comisión de las Comunidades Europeas.

_____ (2001). *Hacer realidad un espacio europeo del aprendizaje permanente*. Bruselas:

Comisión de las Comunidades Europeas.

_____ (2006). *Comunicación de la Comisión. Aprendizaje de adultos: nunca es demasiado tarde para aprender*.

OECD-Organisation for Economic Cooperation and Development (1996). *Lifelong Learning for All*. París.

UNESCO (1972). *Aprender a ser. La educación del futuro*. París.

_____ (1996). *La educación encierra un tesoro. Informe a la UNESCO de la Comisión*

Internacional sobre la Educación para el Siglo XXI. París.

_____ (2010). *Informe mundial sobre el aprendizaje y la educación de adultos*.

Hamburgo: UNESCO/Institute for Lifelong Learning.

World Bank (2011). *Learning for All. Investing in People's Knowledge and Skills to Promote*

Development. World Bank Group Education Strategy. Washington, DC.
www.vives.org

5. Projectes Europeus de la Universitat Jaume I

ict 50⁺

Socrates
Grundtvig

Information and communication technology
empowerment for fifty-year-olds +
A Socrates Grundtvig 2 project. 2005 - 2007

SenTrainICT

Socrates
Grundtvig

SenTrain: train the trainers
A Socrates Grundtvig 1 project. 2005 - 2007

@activeict

Lifelong Learning Programme

Active citizenship through ICT at all ages
A LLP Grundtvig Learning Partnership project. 2008 - 2010

e-vita

Lifelong Learning Programme

E-Vita: European Life Experience
A LLP Key Activity 3 (ICT) project. 2008 - 2010

**seniors in the
knowledge
society**

Lifelong
Learning
Programme

Seniors in the Knowledge Society
A LLP Grundtvig Learning Partnership project. 2011 - 2013

**edu
sen**

Lifelong
Learning
Programme

Evaluation toolkit on seniors' education to
improve their quality of life
A LLP Grundtvig Multilateral project. 2011 - 2013

5. Projectes Europeus de la Universitat Jaume I

PROYECTOS EUROPEOS: INVESTIGACIÓN Y OBJETIVOS

La Comisión Europea, dentro de su Lifelong Learning Programme (LLP, programa de aprendizaje permanente) y Erasmus+ , promueve la realización de proyectos de cooperación en diferentes niveles y modelos educativos. En nuestro contexto, es de especial aplicación el subprograma Grundtvig que corresponde a la educación de personas mayores.

En este contexto, instituciones referentes a nivel europeo con probada experiencia y calidad forman parte de proyectos de cooperación LLP para favorecer la investigación e innovación en herramientas y modelos pedagógicos, haciendo posible la transmisión de conocimientos científicos y poniéndolos a disposición de otros investigadores, instituciones y sociedad en general.

La Universitat per a Majors inició en enero de 2014, junto con otras instituciones europeas, dos proyectos con una duración de 24 meses. En 2015 se iniciaron dos proyectos más. La realización de una actividad investigadora y de mejora de la calidad es también misión de la Universitat per a Majors como parte integrada de la Universitat Jaume I.

El primer proyecto titulado "Evaluación profesional del profesorado de adultos" (EduEval) surge de la necesidad de establecer una preparación y capacitación de profesores, con el fin de proporcionar herramientas para la evaluación de la calidad, manuales, guías y herramientas que serán útiles en aquellas instituciones con poca experiencia o que deseen mejorar la calidad y preparación de sus profesores.

<http://www.edueval.eu/>

El segundo proyecto, titulado "Mayores aprendiendo con Apps" (SenApp) pretende dar respuesta a la nueva situación de la creciente cantidad de programas (denominadas Apps o aplicaciones) que surgen en internet y que son aplicables a dispositivos móviles (como tablets), que dadas sus características de movilidad y conectividad posibilitan disponer de medios de comunicación e información allí donde vayamos. El manejo de estos dispositivos requiere un aprendizaje (para su uso y aprovechamiento), pero también ofrece nuevas posibilidades para el aprendizaje (aprender nuevos contenidos a través de estas aplicaciones). Este proyecto desarrollará herramientas pedagógicas y tecnológicas para favorecer esta doble vertiente educativa.

<http://www.senapp.eu/>

5. Projectes Europeus de la Universitat Jaume I

El tercer proyecto es EHLSSA, perteneciente al programa Erasmus+ de la Comisión Europea. Tiene como objetivos establecer las bases pedagógicas, tecnológicas y de contenido, que permiten crear un programa marco y un servicio para un aprendizaje on-line dirigido a personas mayores. Se creará una metodología que favorezca a las personas mayores aprender desde casa, acercando de esta forma nuevas oportunidades de aprendizaje a personas con discapacidades o en zonas distantes.

<http://www.ehlssa.odl.org/>

El cuarto proyecto que se desarrolla es el SG4Adults, proyecto de asociación estratégica Erasmus + K2 denominado “Juegos serios para el fomento de aptitudes de emprendimiento” que se realiza en colaboración con otras cinco instituciones de educación europeas. Se creará un juego para adultos que favorezca las actitudes para la iniciativa, creatividad, colaboración, innovación y aprendizaje continuo, competencias necesarias en una sociedad que evoluciona rápidamente y con cambios continuos.

<http://www.sg4adults.eu/>

Los responsables de la dirección y coordinación de los proyectos de investigación son el Prof. Salvador Cabedo, Pilar Escuder y Roger Esteller.

FÒRUM VIVES

Obrint **marcs**
d'**intercanvi** i **reflexió**
des de la **universitat**

Xarxa Vives
d'universitats

xarxa@vives.org
www.vives.org

Universitat Abat Oliba CEU. Universitat d'Alacant. Universitat d'Andorra. Universitat Autònoma de Barcelona. Universitat de Barcelona. Universitat de Girona. Universitat de les Illes Balears. Universitat Internacional de Catalunya. Universitat Jaume I. Universitat de Lleida. Universitat Miguel Hernández d'Elx. Universitat Oberta de Catalunya. Universitat de Perpinyà Via Domitia. Universitat Politècnica de Catalunya. Universitat Politècnica de València. Universitat Pompeu Fabra. Universitat Ramon Llull. Universitat Rovira i Virgili. Universitat de Sàsser. Universitat de València. Universitat de Vic · Universitat Central de Catalunya.